

"Stajerc" izhaja vsaki petek, dатiran z dnevom naslednje nedelje.
Naročna velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K. 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 krom., za Ameriko pa 6 krom., za drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost postnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se poprodajo po 6 v. Uredništvo in upravnost se nahajata v Ptiju, gledališko poslopje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrata. Uredniški zaključek je vsak torčk zvečer.

Za oznana uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K. 64, za 1/4 strani K. 32, za 1/2 strani K. 16, za 3/4 strani K. 8, za 1/16 strani K. 4, za 1/32 strani K. 2, za 1/64 strani K. 1. — Pri večkratnem oznamenu se cena primerno zniža.

Štev. 44.

V Ptiju v nedeljo dne 31. oktobra 1909.

X. letnik.

Vsi sveti!

Eden največjih svetovnih pisateljev pripoveduje o človeku, ki je stal na pokopališču in držal v vsaki roki eno mrtvaško glavo. In ta modri človek se je vprašal: katera mrtvaška glava je zdaj beračevo in katera kraljeva? ... Smrt napravi vse ednake! Kaj pomaga vso bogatstvo in vsa lepota v življenju? Smrt stisne kočene svoje prste in ni te več, ni te več za žive, v gomili si izročen črvom in ti znajo oglatati kosti tako imenito, da ni več nobenega razločka med nami... Čegava je mrtvaška glava? Oj vi naduti napuhnjenci, povejte to, dajte na to vprašanje odgovor! Oblécite narvaško kostkoj v žido in hermelin, posadite mu na mrtvaško glavo kruno, cilinder ali škofovsko kapo, — vse zaman, vse zastonj: izpod kruno gledajo črne votline, nekdanje oči... V smerti smo vse ednaki! Pač poznamo znanje razlike. Na pokopališču je prav lahko opaziti, kdo je bil bogatin v kdo je bil revč. Krasni spomeniki iz mramorja so postavljeni, tekko kamenje z zlatimi napisimi pokriva grobove, drage palme mečajo svojo senco na gomilo, — in na drugi strani zopet mali hribček z lesenim križem, par zapaničnih cvetlic, nekaj pleva, — in zopet celo poslopja, cele cerke in kapele, zidane na grobu posameznega človeka, cele piramide, višje kot domače gore, — in tam v daljini zopet grob v vojski ubitih junakov, zapaščeni, revni grob neizmenovanih junskov, ki so prehrivali svojo kri. Ej, grobovi poznajo razliko! Pravijo, da se po zna razliko tudi pri zvonejju in pri cerkvenih obredih, da se tudi tukaj tskoj ve, ali je umrl bogatin ali revč... Ali smrt ne poznava razlike? Odprite grobove z najbogatejšimi spomeniki in one ob cesti umrlega trpina, — in našli ne boste razlike, vprašali se boste zopet: čegava je mrtvaška glava? ...

Nekaj lepega leži v tem dejstvu! Smrt, večna in nepremagljiva smrt nas postavi vse v eno vrsto in nas napravi vse ednake... Vsi bodo ležali v grobu, tiki in kočeni, brez razlike...

Vsi smo otroci enega očeta, pravi sveto pismo. In v hipu, ko nas pokliče ta nebeški oče k sebi, padejo že tudi vse razlike in že smo vse ednski, — vse njegovi otroci... Tako nam je emitt velika resnica, ki nas dvigne čez vsekdanje malenkosti, čez vso razburjenost, vso ljubezen in vso sovražstvo življenja. Tisti, ki ga v svoji nadutosti in čefnosti najbolj sceniziramo in zaničimo, spoštovali ga moramo v trenutku smrti kot ednakega hrasta — — —

Minulo je zopet eno leto in zopet prihaja praznik mrtlicev. Vene bodoemo nosili na grobove v svečice prigagli in sole prelivali v spomin na ljube pokojnike... Dan mrtlicev! In tudi se nam, da nas ta dan kliče v druge nezore. Mrtvi, ki niso umrli v našem spomen, ki živijo naprej v naši ljubezni, nas spominjajo na veliko temico, da je smrt za vse ednska in da ne pravijo vse ednake. In kakor značne sence stopajo ti tiki pokojniki okoli nas in se nam čudijo, da sovičmo, da ljubimo, da prekljamamo in zaničimo, — ko pride vendar tudi za nas urica. v

kateri nam bodejo prizgali svečice na naših grobovih...

Prijatelji, ne prezirimo na dan mrtlicov tega opomita. Nikdar ne sme premagati zeleno sovražstvo krščansko ljubezen! Vse politične in verske in narodne in strankarske in stanovske razlike bodejo padle, kadar nas pokliče zvonček k večnemu počitku... Živimo tako, da nas ne bo sram umirati, da se ne boderemo bali umreti...

In živimo tako, da bodejo naši potomci s hvaležnim srcem potovali vsako leto na našo gomilo...

Politični pregled.

Državni zber. Druga seja vršila se je 22. t. m. Ko jo je najstarejši posl. Funke otvoril, pričeli so češki radikalci seveda zopet proti vladu vpti. Posl. Funke napovedal je prtem volitev zborznega predsednika. Oddanih je bilo 408 glasovnic, od teh 141 praznih. Tudi prvački naši poslanici so oddali prazne glasovnice. Za predsednika je bil izvoljen dr. Robert Patta s 266 glasov. Novoizvoljeni predsednik je takoj svoje mesto zasedel in imel kratki nagovor, v katerem se je zlasti dr. Funke zahvalil. Takej potem se je pričela volitev podpredsednikov. Izvoljeni so bili Pernerstorfer (socialist, 307 glasov), Pogačnik (slov. klerikalec, 208 glasov), dr. Starzynski (Poljak, 324 glasov), dr. Steinwender (nemški naprednjak, 323 glasov) in Jazvorka (Čeb, 205 glasov). Potem je izvolila zbornica še zapisnikarje ter reditelje. — Vlada je predložila celo vrsto zakonskih načrtov, m. dr.: o spremembah državnozborskega opravilnika, nadalje postave glede aneksije Bozne in Hercegovine, glede jekovne rabe pri državnih uradih na Češkem, o postavi proti pisanjanju, glede razmerja s Turčijo, o socialinem zavarovanju, o ustanovitvi pravne visoke šole z italijskim učnim jezikom na Dunaju, o ureditvi trgovsko-političnih razmer z inozemstvom, zlasti z balkanskimi državami itd. itd. — Potem se je predložilo došle predloge in spise. Koroški Graßenauer nima drugih skrb, nego predlagati, da naj se pri ljudskem štetju poleg "občevalnega" tudi "materini jezik" vpriše. Srečna spodnja Korotka, ki ima tako delavnega orgljarja! Skupno se je predložilo 292 predlogov in 61 vprašanj. Med vprašanjimi omeniti je tudi ono posl. Oberniga glede umazane zadeve finančnega dr. Povaleja v Mariboru. O svinjarji te zadeve smo itak že pisali. Nadalje omenimo te vprašanje posl. Markchl glede zadev, tikočih se po letošnji toči pri zadetega prebivalstva v Ormožu in okolici. — Zbornica se je pečala potem z znano umazano zadevo glede rorov v Pragi (Kestranek). Poljak Breiter je potem govoril proti umoru španškega slobodčemisca Ferrerja. — V 3. seji predložil je finančni minister Bilinski državni proračun za l. 1910, o katerem govorimo posebej. Delitne finance se ne bodejo sanirale, ker ni zvišanje davka na pivo mogoče. Največ denarja se seveda porabi za armado in mornarico. Skupni deficit vojaštva znaša namreč 184 milij. Skupni primanjkljaj drž proračuna znaša 395

miliijonov v krom., 326 milij. se krije z raznimi kreditnimi operacijami, — tisto, bodo se bodo z novimi davki. — Potem so prisli nojni predlogi glede draginje na obravnavo. Posl. dr. Drexel je dejal, da je iskati vzroke draginje v tržni trgovini z žitjem na Ogrskem, v naši trgovski politiki, ne pa v kmetijstvu. Predlagal je posebni odbor, ki se naj prca z draginjo in naj v šestih tednih poroča. — Soc. poslanec Hanusch je izrazil mnenje, da so "agranci" vsega krivi. Po raznih drugih govorih se je razprava zaključila. Potem je stavil Ploj najnosta predlog glede ustave v Bozni in v Hercegovini. Kakor se vidi, imajo Bošnjaki v Ploju prav delavnega zastopnika! Njegovi volileci seveda ne čutijo nič od Plojevega dela. Končno je obravnavala zbornica še razna vprašanja. — Seja dne 27. t. m. je nadaljevala razpravo o draginji. M. dr. je govoril tudi trgovinski minister dr. Weisskirchner. Poleg draginje živilenskih sredstev, je dejal, obstoji tudi draginja vseh potrebitčin. Vse gospodarsko vprašanje treba premisliti. Na Ogrskem vlada še vedno blano-terminška trgovina itd. V ostalem ni bila seja posebno zanimiva.

Državni proračun. V državnih zbornicah je predložil pretekli torek finančni minister pl. Bilinski državni proračun za leto 1910. Že kar naprej lahko povermo, da konča ta proračun z velikanskim primanjkljajem ali deficitom čez 42 miliijonov v krom. Omenimo naj zanimnejše številke tega proračuna. Izmed izdatki države najdemo sledi: vse: Za najvišji dvor 11,300,000 K, za kabinetno pisarno cesarjevo 188.981, za državni zbor 4,082.684, za državno sodišče 67.048, za ministarski svet in upravno sodišče 4,902.030; nadalje avstrijski del skupnih državnih izdatkov v znesku 310,184.890 K, ministerstvo za notranje zadeve 52.158.000, min. za deželno brambo 98.761.330, ministerstvo za poduk in kulturo 103.001.572, min. za finance 813.272.926, min. za trgovino 223.606.400, min. za železnice 705.961.850, min. za poljedelstvo 52.752.129, min. za pravosodje 86.387.991, min. za javna dela 92.139.360, uprava državnih poslopij 4.187.093, najvišji pač dvor 687.100, penzije 99.024.596. Skupni izdatki znašajo torej 2.691 milijonov 499 tisoč in 477 krom. Izdatki so se od lanskega leta za več kot 280 miliijonov zvišali. Temu nasproti znašajo skupni dohodki le 2.649.456.741 K. Torej ostane primanjkljaj ali deficit od več kot 42 miliijonov v krom. Davkopalčevalci bodejo zopet globoko v žep poseglji! Pri temu omenimo še splošno draginjo in — mizerija je popolna. Radovedni smo, kako bodejo poslanici ta proračun sprejeti!

Novi davki. Finančni minister predložil je seveda tudi načrt, kako bi se nastali deficit 42 miliijonov pokril. Ta načrt obsegata seveda celo vrsto novih davkov. M. dr. se hoče zvišati davki na žganje, osebno dohodčniški davki, davki na tantieme. Vpeljati se hoče novi davek na kislo vodo in sodavo. Vsi ti novi davki bi dočasali po manjšemu finančnega ministra 45 miliijonov krom. Seveda je drugo vprašanje, kako bodejo narodi te nove davke sprejeti. Finančni minister naj še predlagal, da se obdaci zrak,

solnce, luno, zvezde, smeh, jok, debelost, bolhe itd. itd.

Janca — kandidat. Pred par tedni širna Avstrija pač še ni vedla, kdo je ta Janca. Šele zadnjič smo to izvedli, zadnjič, ko je Janca na čelu češki deputaciji ministerskemu predsedniku zapretil, da bode češka politika poprijela za revolver. Rekel je, da se spominja na gališkega namestnika grofa Potockega, katerega je rusinski fanatic iz političnih vrokov ustrelil ... Vsa avstrijska javnost se je začudila, da se napa kdo tako javno z umorom groziti, kakor je to ta češki Janca storil. Vsaka draga vlada bi vedla na to izvajanje le en odgovor: zoli za zobi! Ali pri nas na Avstrijskem postajajo ravno tisti največji in najbolj vplivni, kateri znajo najbolj kričati. Zato je tudi ta češki izzivač zdaj — državnozborski kandidat in ni dvoma, da bode kmalu avstrijska državna zbornica za ta eksemplar češke kulture bogatejša ... Poleg enega Kloufača in Fresla, poleg enega Šusteriča in Koroča, poleg enega Roškarja, ki se tudi prav dobro na revolverje razume, sedel bode potem Janca. Pač lepo bodočnost smemo pričakovati za državnozborsko!

Tatinski anarchisti, seveda češki, so stali te dni pred porotniki v Pragi. Potom ropa in umora so hoteli pridobiti sredstva za svojo anarchistično propagando. Sodniška razprava proti tej bandi trajala je 5 dni. Glavni obdolženec, anarchist Bocek, obojen je bil na smrt na visičah, ostali obdolženci pa so dobili od 2—3 let težke ječe.

Polični umor. V Charbinu je ustrelil neki Korejanec japonskega kneza Ito na cesti pri paradi. Grozni zločin se je zgordil iz političnih vrokov. Knez Ito je bil najmodernejši državnik Japonske. Ako se mora to malo državico danes za velevljast in za kulturno delo smatrati, je to v prvi vrsti zasluga kneza Ito. Imenujejo ga „japonskega Bismarcka“. Korejanci so ga vedno sovražili.

Dopisi.

Hoče. Kaplan Krajnc v sveti jezi. Žuga in preti vsem tem s svojo sveto jeso, ki njegovo genjusno delovanje kritizira ter objavljuje. Zadnjo nedeljo se je s pričnico s srđitimi besedami obtožil, da njega po nedolžnem poblatijo po telesnimi časopisih. Trdil je, da je vse to nezaznana laž, kar se je pisarilo o njem. Moj Bog, vsaj ga ni enega, ki bi mu to bil verjel, čeprav je to trditev s svetega mesta zborval. Mi pa z nova trdimo, da niso laži, kar smo o kapljanu Krajncu poročali, ampak vse to je gola, in Bog se smili, prav — žalostna resnica. Naj nam da priložnosti, da vse to s pričami potrdimo. A resnica je včasih kaj grek! Sedaj Krajnc deluje za občinske volitve. Ima tudi vrlega adjutanta. O starih rečeh gosp. Krajnca, o agitaciji in delovanju k volitvam, in o delovanju njegovega adjutanta pribodenji.

Sv. Rupert v Slov. gor. (Odgovor na odprto pismo v „Strazi“ in „Slov. Gosp.“ dne 17. oktobra 1909 č. gospodin Ivanu Pajtler, župniku pri sv. Rupertu v Slov. gor.) Kakor sami veste, č. g. župnik, da jaz vsaj eno leto, če ne več z Vami sploh n i ē s a r n i s e m g o v o r i l , t u d i s e p e n o m o r e m s p o m i n j a t i , d a b i k e d a j p o p r e j o p e r e j V a s s l i k a v „Narod. Dnev.“ in „Nar. Listu“ natisnjene besede: „Vendar je enkrat Strmšek strepetal“. — Čučel Josef, učitelj.

Dobje pri Planini. Cejeni bralci in drage braške bodo gotovo misili, da smo Dobročani že zaspali, ali pa se popolnoma poboljšali, da ni sluh več od nas. Toda ni tako, — le časa nam primanjkuje. Večkrat smo raji skozi prste gledali. A v nedeljo dne 24. oktobra t. l. se je pa dogodila taka novica, da jo ne smemo zamolčati. Torej pozor, dragi čitatelji! Tukajšni gospod župnik, znani Verkelić, je krical javno iz pričnice in rekel: Zdaj so največje falota na Španskem ustrelili, in je še pristavil: Vsaki je falot, goljuf in slepar, kateri ni krščansko-katoliške vere. Ali je temu klerikalnemu hejsaku dovoljeno javno žaliti in obrekovati ljudi, kateri imajo kako drugo vero? Smo radovedni! Radovedni smo tudi, kaj bodo sodniške oblasti ukrepile o tem javnem razdaljenju. Da je to resnica, dokaze se lahko z mnogimi pričami.

Tih opazovalec.

Tuncovec pri Rogaški Slatini. V naši vasi imamo moža po imenu Joh Cvetko; ta oseba je zelo pobožnega obnašanja, vedno moli in k spovedi hodi, pred vsakim hrastovim štorom se prekriža in odkrije. Klerikalci so ga že misili na občinski stolec pririniti. Da bi se zamogel še bolje prikupiti g. nadžupniku, si je pa čisto nekaj pobožnega iztuhal; nameč Cvetko bil je lovec; pa ne da bi sam imel kaki lov v najemu, ampak vzel je puško in šel zajce krasti v tujo jago. Zares je dobil dva zajca; enega je sam pobožno spekel, druga je pa g. nadžupniku k sv. Križu nesel; seveda menda ni to duhovnika povedal, da je to vkradeni zajec. Janez Cvetko je sedaj ob svojo puško prišel in c. k. sodnik mu bode odvoze dal. Taki so ti klerikalni možje, kateri pravijo, da so najbolj pošteni na svetu in da najbolj natančno izpolnjujejo Božje zapovedi.

Jesenice (Gorenjsko). Kaplan Kogej piše v neki klerikalni cunji. „Znano je, da v naši tovarni vsa boljša mesta zasedejo tuji nemški pripomenci, med tem, ko naši pošteni delavci vključi svojim zmožnostim ne morejo nikam naprej.“

— Potem je nekega delavca, ker je res svoje sodelavce denunciral, opisal. Ker je kaplan Kogej bil v tem slučaju od njegovih vohunov zelo slab podneden, ali pa to je gol hudobnega nazema napisal, mu povemo da se dotični delavec piše kakor razni kranjski Česnji in Čebulji. Viktor Čuden, je Slovenec in pristojen v Logu pri Ljubljani. — Schluss je, da je kranjski slovenski delavec, slovenske delavce denunciral! Gerent krojač Čebulj ima po Jesenicah in na Savi polno nastavljenih vohunov, zadnji tajnik je nam to sam povedal, in je rekel, preduo se pustim od Čebulja pod „Polizeiansicht“ postaviti, grem raje. No iste vohune mi prav dobro poznamo, obračunatali budem z njimi prav poštano, ko zato čas pride. Dr. Žlindra je tudi krojač Čebulja in znanega tovarniškega „Schau-spielerja“ Janeza Krivca povabil v Ljubljano na „Slovenski abord!“ — Krive je šel v jehovini in Čebulj pa v fraku, vendar se je Čebulj bolj fajmoštra Zabukova držal, nego žlindre. — Na dan vseh Svetnikov bode delavski pevski društvo „Sava“ zapelo na novemu jeseniškemu pokopališču ob 3. uru popoldne 3 žalostinke in sicer: „Blagor mu“, „Človek glog“ in „Nad zvezdami“.

Prvaški polom v Šoštanju pred sodnijo.

Ceje, 26. oktobra.

„Štajerc“ je svoj čas odkril velikanski polom, katerega je doživel prvaštvo v Šoštanju. Kakor znano, šlo se je za izredno velike svete tujega denarja, s katerimi so prvaški mogotci prav brezvestno gospodarili. Danes pa se je pričela pred okrožno sodnijo v Celju razprava o tej zadevi. Razprava je velezanimiva. Kajti ona odkriva vso brezvestnost prvaškega gospodarstva. Zato hočemo tudi obširnejše o njej poročati.

Toženi so: 58-letni fabrikant Ivan Vošnjak iz Šoštanja, 43-letni advokat dr. Franc Mayer, sedaj koncipient v Celju, 29-letni Vladimir Vošnjak, zasebni uradnik v Ljubljani in 31-letni delovodja Milan Vošnjak. Vsi so toženi zaradi zločina ponoverjenja, prestopka zoper varnost lastnine (tavina) in krije oz. zaradi skrivljenosti.

Otožnica pravi m. dr. Ivan Vošnjak, otvoril je l. 1875 usnjarsko fabriko, katera ni bila od smrti njegovega očeta (1862) več v prometu. Takrat komaj 11-letnemu Ivanu Vošnjaku prišla posetva so bila hudo zadolžena. Bilo je na njih veliko hipotečnega dolga in poleg tega tudi dedičine bratov. Zopetno urejenje usnjarske fabrike, poplačilo nekaterih upnikov itd. so prisiliли Ivana Vošnjak, da je vzel zopet posojila. Ali promet delavnice pričaščal je komaj toliko dohodka, kolikor ga je bilo treba za življene, plačilo dolga je bilo pa popolnoma izključeno. Od leta 1882 naprej pa je bil Vošnjak eden prvaških voditeljev. Imel je razna posa v prvaških društvenih. M. dr. je bil pa tudi blagajnik prvaške „posojilnice“ v Šoštanju. Glasom obtožnice se

pri tej posojilnici že takrat ni oziralo na postavne določbe pravil glede oddaje kredita. Tako je prišlo, da si je mal Ivan Vošnjak denar iz posojilnice, brez da bi dal za dolg kakšno jamstvo in tudi brez da bi predstojništvo posojilnice kaj vprašal. Že leta 1889 je zrasla ta na nepostavni način vzeta svota čez 10.000 K. Jemati, jemati in zopet jemati, brez dovoljenja in brez jamstva, to je prvotno geslo takih prvaških posojilnicarjev.

Ivan Vošnjak je sam priznal, da je imela Šoštanjska posojilnica že leta 1899 primanjklaja za okroglo 90 tisoč kron. Ta primanjklaj so zakrivali pravki v računske zaključke na ta način, da so postavili v knjige izmišljena posojila in da so vpisali sveto vlož veliko več nego je bila v istini. Skoraj pred 10. leti so torej prvaški voditelji v Šoštanju vedeli, da delajo z velikanskim deficitom in da bodo toorej tuji denar zagospodarili. Ali prikrivali so dejstva naprej!

Leta 1902 je spremenil Ivan Vošnjak svojo usnjarsko delavnico v fabriko. Za to spremembu ni imel niti vinarja denarja. Bil je pri koncu s hipotečnim kreditom, katerega je za zgradbo in za nabavo mašin izčrpal. V jeseni 1903 l. je pričel torej Ivan Vošnjak z svojo fabriko, to pa brez vsacega vinarja denarja in z velikanskimi dolgov. Kje dobiti denar? Vošnjak je bil navajen, jemati iz posojilnične blagajne, brez da bi koga vprašal. In jemal je vedno večje svote denarja; položil je pa v blagajno košček papirja, katere je imenoval „potobnice“ ali „bone“. Noben član predstojništva ali nadzorništva blagajnega v tem ni nadzoroval ali motil. Ivan Vošnjak je bil „incenitni Slovenec“ in kdo bi se torej za njegove dearness manipulacije brigal ... Enkrat pa je moral vendar do poloma priti. In ko je prišlo do poloma, znašal so ti dolgoročni Vošnjakovi 244.798 K, torej skoraj 1/4 milijona krov. Vpisalo se je vedno večji del tega dolga pozneje v raznih dolžnih listih. Danes se sice ne more reči, koliko tega Vošnjakovega dolga bode dobila Šoštanjska posojilnica nazaj. Ali gotovo je že danes, da bude veliko svoto denarja izgubila.

Že sredi leta 1905 manjkal je Ivan Vošnjaku drobiša. Bil je v taki zadregi, da je hotel svojo fabriko neki akcijski družbi odstopiti. Ali to se mu ni posrečilo. Vošnjak je moral vedeti, da s fabriko ne bo šlo naprej. Ali vključ temu se je zopet odločil, da jo pelje še naprej. Da bi mu pomagala, vzel je tudi svoja dva sinova Milan in Vladimir Vošnjak k sebi. Vladimir je vpeljal knjige in leta 1906 se je upalo na lep razvitek tega podjetja. Ali leta 1907 je bilo za usnjarstvo slablo; svoje blago je pustil Vošnjak od raznih firm v vrednosti 200.000 K obremeniti. Pa vse ni pomagalo. Znižanje cen, obresti in troški itd. so dovedli do tega, da je stal Vošnjak pred primanjkljam 70.000 K. Upniki so pričenjali svoj denar nazaj zahtevati, liferanti istotako. V tem času je prišel kot rešilni angel prvaški dr. Franjo Majer. Le-ta je vzel stvar v roke. Pri dotičnih razpravah sta moralna Vošnjak in Mayer izprevideti, da je fabrika preveč zadolžena in da bi bila edina pot — likvidacija. Ali tega nista ta dva možna hotela izprevideti. Dala sta raje firmi Hauer in Stadler kolektivno pooblastilo, da se ursaniči sporazum (Vergleich) upnikov. Dne 28. januarja 1908 se je tudi podpisala pogodba, po kateri je dr. Franjo Mayer prevzel po akceptih jamstvo za plačilo svote 150.000 K.

Seveda vse te Vošnjakove težave niso tajne ostale. Ljudje so pričeli govoriti, časopisi pa pisati. Posojilnica, ki je bila glavni Vošnjakovi upnik, prišla je že v jeseni 1907 v težave in so vložniki kolikor mogoče hitro svoj denar nazaj zahtevali. Koncem decembra leta 1908 skušale so razne osebe, pripraviti Vošnjaka do konkura. Ali našle so pri dr. Mayerju kako pri Vošnjaku grozni odpor. Ta dva nista hotela nicedesar slišati ...

Tako je morala sodnija vmes poseti 14. oktobra 1908 je otvorila okrožna sodnina celjska trgovski konkurenčni premoženje

Vošnjaka. Dosedanje poizvedbe so dognale, da značajo aktiva Vošnjaka 136.849 K, pasiva pa 581.296 K. Torej nepokritega dolga z 344.447 krov.

Te podatke daje obtožnica. Na vsak način je ta proces razkri enega največjih denarnih škandalov, kar jih je doživel spodnještajersko prvaštvo. In ljudje bodojo zdaj vedeli, kaj imajo držati o prvaških voditevih in o prvaških denarnih zavodih ...

Od druge strani smo dobili danes, dne 27. oktobra 1909, še tole poročilo:

Ze dva dni se vrši tukaj pred okrožno sodijo glavnata razprava proti Ivanu Vošnjaku, dr. Franjo Mayer in sinovoma prvega, Vladimirju ter Miljanu Vošnjaku. Razprava se vrši zaradi zločina poneverjenja, zaradi popačenja in sleparije v bilancah ter knjigah posojilnice itd.

Vložnike posojilnice v Šoštanju bode gotovo zanimalo, da je bila ta posojilnica že v letih od 1899—1906 pasivna za 60 tisoč krov. Danes je Šoštanjska prvaška posojilnica za več kot 100 tisoč krov zadolžena ali pasivna. To je povedal sam zapriseženi strokovnjak g. direktor Kasper iz Ptuja sodišču v obraz!

Kakor znano, imel je konkurs prvaške fabrike Ivan Vošnjak v Šoštanju še razne nadaljnje konkurse za posledico. Tako je prišel v konkurs znani prvaški Još Rajster, ki je bil svoj čas mogočec v Šoštanju. Danes pa se hoče baje v Zagreb na Hrvatsko preseliti in hoče tam z lesom barantati ... Pri ekskativni prodaji mišarja Lampreta v Šoštanju je padla posojilnica skozi in to z 45.000 krov. Istotako pri dražbeni prodaji fabrikanta perila Volk; tu je izgubila 30.000 krov. Tudi pri Rajsterju bode mnogo fisočakov izgubila. Denarni zavod, ki tako brezvestno nastopa in gospodari, zaslubi pa drugo ime.

Ali s tem še ni dovolj! Ta itak že leta sem zadolžena posojilnica je še iz konkursne mase Ivana Vošnjaka njegovo fabriko nakupila. Za to fabriko je hotel dati vlefabrikant z usnjem g. župan Hans Woschnagg 70.000 K. To je že blaznost, kar ta posojilnica dela! Ivan Vošnjak ji je že čez 300 tisoč krov dolžan. Ta svota je sicer na njegovih realitetih vpisana, ali posojilnica bode pri temu gotovo čez 100 tisoč krov izgubila. Saj je sam notar Vincenc Kolšek kot priča izjavil, da bodoje Vošnjakovi upniki le 9%-no odškodnino dobili. Dolžni listi blagajnica Ivan Vošnjaka kakor tudi oni dr. Franja Mayer, kateri je bil v najnevarnejšem času načelnik (?) posojilnice, niso nič vredni. Te dolžne liste si vložniki posojilnic lahko v okvirje dajo. Ze zaradi tega ti dolžni listi niso nič vredni, ker se je Vošnjakovo fabriko dvakrat tako visoko cenilo, kakor je res vredna.

Sam predsednik sodišča, deželnosodni svetnik Kotzian je dejal, da se mu zdi počenjanje tega prvaškega Vošnjaka za "entsetzlich" (grozno) in "unbegreiflich" (nerazumljivo).

Ja, take grehe na premoženju vloga slovenskega kmeta so prvaški voditelji v Šoštanju skozi leta uganjali. Nekaznovano so te grehe na tujem krvarem denarju izvrševali. In do takih ljudij naj bi imelo slovensko ljudstvo zaupanje? Bolje je, da vrže svoj denar v vodo, kakor da bi ga ljudem te vrste žrtvovalo!

Prav zanimivo vlogo igra pri tej celi stvari tudi prvaški revisor Jošt v Celju. Pod prisego zaščitani hranični direktor Kasper je dejal, da so bile revizije tega Jošta površne (oberflächlich). Ko bi imel Jošt le malo pridnosti in strokovne naobrazbe, moral bi v posojilničnih knjigah najdeti te prvaške grehe, napadne, goljufive bilance in radijanje. Direktor Kasper je to stvar takoj odprt, Jošt pa ni nicesar vidil, čeprav mora imeti kot pristaš "narodne stranke" vroče srce za slovenske trpine, ki so tem ljudem svoj krvavi denar zaupali ...

Šoštanjska posojilnica je potem takem popolnoma ubita. Vložniki bodojo imeli velikanski trud, da dobijo nekaj svojega denarja nazaj. Kurator in prvaški poštenjak Ivan

Vošnjak je pred sodnijo rekel, da ga je prinesla celjska posojilnica ob ves kredit. Kajti celjska posojilnica mu je pastila leta 1908 vso zalogo nsnja zarubiti. Tudi celjska prvaška posojilnica je vkljub temu mnogo tisočev krov izgubila ... Prvaki so v velikanski razburjenosti. Ni čuda! Bojijo se ljudstva, tegu vloga, slovenskega ljudstva, kateremu so z narodnjaškimi frazami izrabljali njegov denar, da so ga vrgli počnežem v odprtlo žrelo ...

Polom je pričel, sledilo mu bode pa še mnogo!

Iz razprave pred sodiščem je zanimivo, da je Ivan Vošnjak večidel vse priznal. Priznal je n. p. popolnoma, da se je sleparilo z napadnimi bilancami posojilnice v letih 1906/07. Ostali obtoženci so vrgli seveda vso krivdo na Ivana Vošnjak. Sinova nista nič vedela in dr. Mayer je imel vedno upanje, da se bode Vošnjak iz blata izkopal ...

Sodba je padla ob pol 9. uri zvečer. Ivan Vošnjak je bil obsojen zaradi krive v 3 slučajih na dva meseca stregega zapora, poostrenega s postom vsakih 14 dni. Ostali obdolženci so bili oproščeni. Vošnjak bi bil tudi zaradi prestopka po § 89 zadr. postave obsojen. Ali dotično dejanje je bilo že zastarelo. Predsednik sodišča je sam izjavil, da se je v posojilnici proti pravilam delalo. Sodiščje je tudi izjavilo, da je dokazano, da se je napadne, torej nepoštene bilance posojilnice predlagalo in da značajo dolgoročni posojilnici čez 100 tisoč krov, medtem ko ima posojilnica le 30.000 K rezervnega sklada.

Tako je končal ta velikanski prvaški škandal.

Novice.

"Štajerčevi kmetski koledar" je v delu in bode v kratkem izšel. Obsegal bode leta za eno polo, to je za 16 strani večnega lanskog leta. Vkljub temu mu bode cena ednaka. Naš koledar košta namreč 60 vin., s poštino pa 70 vin. Že sedaj lahko poveemo, da bode ta koledar, ki se je našim prijateljem v dveh letih tako silno prijavil, letos posebno lep in obširen. Že sedaj je gotovo, da bode obsegal razven popolnega kalendarja z vsem potrebnim, popolnega seznamka sejmov na Štajerskem in Koroskem, nadalje potrebnih določil glede poštnega in brzjavnega prometa, tudi izborne gospodarske članke iz peresa odlčnih strokovnjakov, imenito sestavljeno formulare za pisanje pošteci (pod naslovom "Domaci avokat"). nadalje celo vrsto lepih pesen, krasnih povestij iz ljudskega življenja, šaljivih in smešnic, splošno zanimivih članci itd. Itd. Tudi bode okrašen z raznimi lepimi slikami. Popolnoma preprizani smo torej, da bode vsakdo, ki kupi ta koledar, zadovoljen in ne bude nikdar več posegal po drugemu koledarju. Kar potrebuje ljudstvo, je v tem koledarju. K temu pride še izredno nizka cena. Vkljub temu, da smo koledar za 16 strani povečali, nismo mu cene zvišali. Ne, koledar "Štajerčeve" stranke stane tudi letos samo 60 vinarjev, 10 vin. pa poština. Tudi letos dardujemo tistemu, ki proda 10 komadov koledarja, enega zastonj. Letošnjega koledarja tiskamo par tisoč več, ker se je izkazala za to potreba in ker smo preprizani, da so nam ostali lanski naši prijatelji zvesti. Dobili smo tudi že jako veliko narocil. Kdor hote koledar zanesljivo dobiti, naj se takoj naroči. Najbolje je, ako pošlje takoj ali v denarju ali pa v poštini markah, tistih 70 vinarjev. Zaupniki in prijatelji naprednega našega dela pa naj nabirajo odjemalce našega koledarja in naj nam skupna naročila pošljajo. Na delo torej, naprednjaki, da se napredni naš koledar razširi po vsej Štajerski in koroski domovini!

Vera — ali kaj? Slovensko ljudstvo je v dnu svojega srca verno in v malo kateri dedeli imata katoličanstvo tako globoke zaslombe, kakor pri nas. Seveda, ljudstvo smatra to vero za najvišji biser človeške duše, za nekaj čistega in večnega ... Krasna naravnost je ta otroško-tista

vernost našega ljudstva! Ali — mnogo je hinavstva, katero pozna vero le v besedi, nikdar pa ne v dejanju, ja, katero celo izrablja in zlorablja vero v pozetne svoje namene ter cilje. To je v prvi vrsti klerikalizem, politična forma politične duinovščine. Lahko rečemo, da je klerikalizem na Slovenskem edino vsled tega tako močan in razširjen, ker si obeša okoli ramen plasti katoličanstva. Prva beseda klerikalnih agitatorjev je vedno: Vera je v nevarnosti, za vero se gre! Kakor da bi bila sveta katoliška vera, kateri je Jezus prorokoval, da bode premagala tudi duri pekla, res odvisna od vsake volitve, od vsakega shoda, od vsakega časopisa ... ljudstvo seveda, — mi mislimo na neizobraženo, nezavedeno ljudstvo, — veruje tem sladkem besedam in vzbudi se verski fanatizem, ki daje klerikalnim strankam politično moč. Za nas seveda, ki znamo ločiti pravo katoliško vero od politično našemljenih naukov zagriženega faršta, za nas, ki smo preprizana, da ne spada nobena politična misel v cerkev, v spovednico ali na leco, za nas naprednjake, ki se še spominjam starih nekdajnih pravih duhovnikov, — za nas seveda je že davno dokazano, da klerikalizem nima nicesar z vero opraviti. In dokazano je tudi že davno, da stoji vera klerikalcev na londnih nogah, da ni piškavega oreha vredna ... Danes pridigajo ljudje a la dr. Brejc in dr. Benkovič o "veri". Brejčeva pobočnost je itak znana in Benkovič je svoj čas sam izjavil, da "zamore vse postati, samo klerikalec ne", medtem ko je danes najhujši črn strankar. Takim ljudem naj bi verovali, da so "bojevniki za sveto vero"? Res, tega pa ne moremo. Ako bi se spominjali ljudje na svoje advokatečne račune in bi rekli, da so "bojevniki za lastni svoj žep", potem bi jum to gotovo vsakdo veroval. Večino vprašanja je tudi, je li je duhovnik posebno veren, kateri pozabi na mašo in vsa cerkvena opravila, samo da igra vlogo žurnalista, poslanca in agitatorja? Ali ne samo o "veri" posameznih klerikalcev dvomimo, marveč tudi o "veri" celotne klerkalne stranke kot take. Tudi zato imamo celo vrsto trdih, neporokljivih dokazov. Omenimo n. pr. da so pred leti slovenski klerikalci na Koroškem bojkotirali katoliški shod v Ljubljani. Letos so zopet vzi slovenski klerikalci bojkotirali avstrijski katoliški shod, ki je bil vsled tega onemogočen. Storili so vse to iz političnih nagibov. In zdaj vprašamo: Ali je tisti pravi vernik, kateremu je politično "preprizan" večnega verske tajnosti? Ali je tista stranka res katoliška, katera bojkotira in sramoti in sovrašta do Nemcov katoliške shode? Ne, tega ne moremo verovati! Razumeti pa tudi ne moremo, da je tista stranka verno katoliška, katera se iz sovrašta do Nemcov združuje z odkritosrčnimi brezverci. V zadnjem zasedanju Štajerskega deželnega zborna je klerikalni kaplan dr. Korošec javno priznal, da so oni in njegovi pristaši pri zadnjih deželno-zborških volitvah glasovali za socialne demokrate. Nikdo ne bode in ne more tajiti, da so socialni demokrati najbolj brezverska stranka. Niti socialisti sami tega ne tajijo! Zakaj tudi? Po njih programu je "vera privatna stvar" in pri njih misle so naravnost izjavili, da so verstva kot takšna nasproti. Torej so Korošec in njegovi podaniki volili naravnost brezversko -takso in naravnost brezverskega kandidata. Zopet so postavili torej politični moment v ospredje, zopet so potisnili vero kakor nepotrebljeno staco žaro v kot ... Stotero takih dokazov bi se lahko dopisnimo. Torej lahko ponovimo svojo trditve: Klerikalci ne poslujejo nobene prave katoliške vere, oni se v danu svoje duše brezverski in protiverski. Vera jim je le osredje v boju proti naprednjakom. Mi naprednjaki se pa nikdar ne bahamo s svojo pobočnostjo in svojo vero. Ali desetkrat več vredna je vera enega samega naprednjaka, nego vera vseh slovenskih klerikalcev skupaj!

Praznik vseh vernih duš se zopet bliža in mi bi našim prvkom, ki se vedno toliko s svojim kričanstvom bahajo, le-tole svetovali: Ako se že ne morete preprizati, da bi žive vsled njih političnega mišljena ne sovrašili, ako naštete nasprotniku že v življenju vse mogode slabega in mu zastrupite veselje do življenja ter mir v družini, potem — pustite : sraj

mrtve pri miru! Doživeli smo že slučaje, ko so se prvaški, zlasti klerikalni listi, naravnost norčevali in rogali bolezni njih nasprotnikov. Ko je bil slov. bistrški župan g. Stiger bolan, je ljubljanski duhovniški list „Slovenec“ z velikanskim veseljem (!) prinesel to novico. In ko je ležal naš urednik Linhart težko bolan na postelji, pisarili so ptujski kaplani svojim listom to novico in kar noreli od veselja, ko so upali, da bode Linhart umrl. — Kadar umre napredni mož, mečejo mu prvaški časnikarji v grob naj-nesramnejše psovke, pljujejo na njegovo gomilo, da, izražajo odkrito svoje veselje, da je zopet en naprednjak manj na svetu... Ja, zgodilo se je, da je neki koroški duhovnik iz golega in grdega političnega sovraštva iztrgal križ iz groba napredne žene. Kulturnemu človeku se tako divjanje gotovo gnusi! Nahujši divjaki se klajnajo pred veličanstvom smrti in za njih so po-zabljene vse slabosti človeka, kadar zatisne ta svoje oko k večnemu spanju. Naši pravki pa tega gesla ne poznaajo. Oni sovražijo i zanaprej, njih sovraštvo sega čez grob...

Iz Spodnje-Štajerskega.

Doktor Brumen še vedno ni imel toliko poguna, da bi odgovoril na članek v zadnjih naših številkah. Gre se za neki nesramni članek v Plejevi ljubljanski časni. Rekli smo, da je Brumen, ako je on spisal dolični članek, kar je iz vseh okolnosti posnet, navadni in nesramni lažnik. Tega lažnika dr. Brumena doslej še ni iz sebe obrisal, a tem lažnikom hodi še vedno v vsej svoji kratkovidni velikosti po Ptaju. Opominjam dr. Brumena zadnjic, da odgovori na naše očitanje! Ako tega ne stori, smatrali ga bodoemo za avtorja doličnega infamnega članka in ta sodniško označeni denuncijant je potem za nas tudi navadni lažnik. Potem se bode tudi v bodoče z Brumensom tako računalo, kakor se ravno račun z lažniki. In odgovarjalo se mu bode tako, kakor se odgovarja lažnikom. Torej — vun z odgovorom!

Otvoritev šole v Št. Lenartu je prvaške liste seveda grozovito razburila. To je sicer čudno! Znano je vendar, da se prav nikogar ne ali, da bi pristopil v nemško šolo. Ne, kdor tega iz katerekoli vzroka storiti noče, naj posilja svojo deco le v utrakovistično šolo. Komur je vse eno, če zna njegov otrok nemški ali ne, ta naj le stori po slab sveti glavi. Ali istotako ima vsakdo pravico, posiljati svojega otroka v nemško šolo. Za danes lahko naznamo, da je skoraj za nemško šolo v sv. Lenartu 200 otrok naznanih. Otvoriti se bode moralno torej več raznov, kakor je bilo to prvotno pričakovati. In večina teh naznanih otrok je seveda iz okolice. To so otroci pametnih kmetiških staršev, ki vedo, da imajo sveto dolžnost, vzgajati svojo deco tako, da bode v življenju kaj znala in kaj veljala. 200 otrok, — kaj pravijo prvaški listi k temu? Niedesar, le par c. k. uradnikov denuncirajo na vobunski način, ker so se ti slavnosti otvoritve šole udeležili. Kakor da bi uradnik ne smel biti poleg! Prvaški c. k. uradniki pa se bratijo naravnost z velezidzjalci! Tega pa nikdo ne vidi! Vsa jenza, vse denuncijantne ne bode prvaštu pomagalo. Ljudstvo je z nami in ljudstvo uvideva velikansko potrebo nemških šol.

Kaplan Jaka Rabuzek v sv. Barbari v Halozah se že zopet dolgočasi. Ker smo ga zadnjic zaradi njegovih prevzetnih zahtev na železnici pošteno okrali, bil je možitelj zelo vzemljirjen in ni vedel, kaj naj počne. Naposled je prišel na staro svojo taktiko: pisal je zopet našemu uredniku pismo. To pismo je na zunaj tako umazano, kakor njegova suknja, s katero je svoj čas skakal za kopajočimi se deklektami čez potoke; — olikan pa je to pismo tudi tako, kakor prvaški politikujoči duhovniški aploh. Rabuzek menda misli, da se mi teh njegovih pism bojimo ali pa da se vsele te češkarje jemimo. Oj ti črno revče, kako se motiš sredi v tvoje črne kosti! Le pisari, le pisari pisma, porto si menda itak pri bernji nefehata! Le češkarji, — mi zbiramo tvoje otročje-skandalne izraze „kulturne“ Štajerskih farovžev in prišel bode čas, ko porabimo vse to! Veš, Rabuzek, nam se zdi škoda za marke, da bi te s pisarji nadlegovali. Zato ti le v javnosti svoje mnenje

povemo, — tebi, ki si pri vsej svoji zlobnosti velikansi revček, do kateroga imamo le veliko krščansko usmiljenje! Torej, kaplan, piši naprej!

Zaprite žepe! V Mariboru namenjavajo ustavoviti neke klerikalne ženske, ki nimajo družega opravila, tako zvano „patronažo“. Namen tega društva je baje, da se „varuje dekleta iz ljudstva“. V resnici pa se hoče ta dekleta na podlagi tercijalskih fraz izrabljati za klerikalne namene. Hoče se vzgajati one nepotrebne tercijalke, ki obračajo oči proti nebu, obližejo vsakemu kaplančku roke, za delo in za življenje pa niso porabiti. Voditelj te nove „patronaže“ v Mariboru je seveda neki prvaško-politični duhovnik. Na strani mu stoji neka plemenitažka, katere duševno obzorje sega še v srednji vek in pa prvaško-klerikalna učiteljica Stupica. Naše mnenje je, da naj se dolični duhovnik briž za svojo službo, dolična učiteljica naj v šoli svoj posel izvršuje, dolična plemenitažka ženska pa naj se postavi med svoje klerikalne prade. Ljudstvo pa naj ta čedna družba pri miru pusti. Opozarmamo na to gospodo, ki fehtari zdaj okoli, seveda z nemškimi (!) pismi! Zepe zaprimo!

Vprašanje. Več volilcev občine Št. Ilij sl. g. nam piše: Koncem junija meseca tega leta bila je funkcijska doba našega sedanjega občinskega zastopa končana. Volitve bi morale biti torej že davno razpisane. A doslej ni občinsko predstojništvo še nicesar storilo, da bi volitve pripravilo. Naše mnenje je, da velja tudi za Šent Ilij postava. Ali se morda kdo volitve boji? Ali morda kdo misli, da bodejo nove volitve položaj spremene? Na vsak način prosimo politično oblast (okrajno glavarstvo), da naj vladujočo gospodo v Št. Ilij poduci, kaj ima po postavi za storiti!

Deželnozborška volitev. Kakor znano, odčil je posl. Hans Woschnagg svoj deželnozborški mandat. Nadomestna volitev se vrši dne 10. novembra t. l.

Promocija. V Gradcu so promovirali Ptujčana g. Rudolfa Bratanitsch doktorjem modrostva. Mlademu, komaj 23 letnemu doktorju dčestitamo prav prisreno.

Razstava učeniških del se je otvorila preteklo nedeljo v veliki dvorani „Vereinshausa“ v Ptaju pod protektoratom deželnega poslanca in župana Orniga. Otvoritna slavnost je bila zelo zanimiva. Govorili so m. dr. posl. Ornig, dr. poslanec Malik, načelnik zvezne zadruž Scheichenbauer itd. O vsem tem kakor tudi o velezanimivi razstavi sami, poročali bodoemo prihodnjih. V nedeljo se bode namreč šele dobitke premiiranja razdelili. Že danes pa lahko rečemo, da je ta razstava učeniških del naravnost imenitna. Vso čas dela mladim učencem, vso čas pa tudi v prvi vrsti ptujskim obrtnikom.

Vinska trgatve. Posamezna poročila, ki smo jih dobili o letosni vinski trgovini, nam dokazujo, da je ta izborna. Vina je jako veliko, čeprav je deloma gniloba precej škodovala. Tudi kakovost vina je izborna, zlasti tam, kjer se je moglo s trgovitvijo malo čakati. V naslednjem naj podamo nekaj nam dočilnih poročil o vinski trgovati: V Rogatu je trgatelj končana. Kmetje so pričeli z njo že začetkom oktobra. Kakovost vina je torej zelo različna. Mošt, katerega se je napravilo rano, ima 13 do 14% sladkorja, pozneje pa 17%, ja celo do 20%. Tudi množina pridelanega moštja je letos včasa.

— Tudi iz Slov. Bistrici se poročajo v prav uspešni trgovati. Lepo, gorko vreme zadnjih tednov je zvišalo množino sladkorja. Mošt ima 13 do 15% sladkorja. Pridelalo se je vina za polovico več kakor lansko leto. — Iz ptujske okolice se listom poroča: Od 1. 1887 sem ni bilo tukaj tako nizkih vinskih cen, kakor letos. Vzrok temu je večidel pomanjkanje posode. Vseled tega ni čuda, da se je mošt že po 16—30 h prodajal, ako je kupec le sode seboj prinesel. Ne sene se pa misliti, da je tako ceni mošt morda slab. Letošnji mošt meri v srednjem 16% (Klosterneuburger Mostwage); najslabše vrste imajo 14%; boljši, kakor traminer, mosler, risling, rulender, burgunder in kabernet pa 19% in več. Zadnje čase trgani traminer (Gewürztraminer) steje celo 21%. Čudno je le, da kupci tako počasi prihajajo. Doslej so pravzaprav le kmetje na polju vina kot domači pijači nakupili. Krčmarji, vinski trgovci, pride!

Umrl je v Celju kapelnik mestne godbe g.

M. Schachenhofer po ednodnevni bolezni. Bodil mlademu možu zemljica lahka!

Lastne ženo zadušil? Kočarja Petra Smrečnik v okolici zg. Kungota so zaprli. Našli so namreč njegovo ženo zadušeno v gozdu. Iz raznih vzrokov se sumniči, da je mož svojo lastno ženo zadušil. Smrečnik pa to tudi. Preiskava bode dognala, kaj je na tej stvari resnice.

Ženin ubijalec? V zadnji številki smo potratali o smrti posestnika Lešnika v Hočah, ki je baje vsled udarca ženina njegove hčerke umrl. Ženin Augustin prišel je sam k sodniji. Sekcija mrlja je dognala, da Lešnik ni na udarcu umrl, marved da ga je zadelo srčna kap. Augustina so iz zapora izpustili.

Boj z vojakom. V Mariboru so vojaki razgrajali. Stražnik jih je opominjal, da naj mirujejo. Neki Schleimberger pa se je zoperstavlil in je stražnika z bajonitem v glavo sunil. Le-ta je potegnil sabljo in ga udaril čez glavo. Vojak je težko ranjen, stražnik pa tudi.

13-letni samomorilec. V Mariboru se je nekaj čez 13 let stari delavčev sin Franc Vronec vrat z britvijo prerezel. Storil je to zato, ker ga je oče okregal. Mladi samomorilec je kmalu umrl.

Rop. V okolici Eibiswaida sta napadla dva fanta trgovca Rossmanna, ga zvezala in mu oropal vrednosti za več kot 200 K. Zvezanega so vrgla v kamro za krmo. Orožniki so že nekega sumljivega človeka zaprli.

Deszterter. V Celju so zaprli vojaškega deszterja Joh. Planko, ki jo je hotel v Ameriko pobrati.

Iz Koroškega.

Iz pod Macbove gore. Naš gospod Ž. je nedavno obolel, a zdaj se mu je na bolje obrnil. Upanje je, da bode kmalu ozdravel in mi naprednjaki kot krščanski soobčani mu to tudi prisreno želimo. Pridakujemo pa tudi oči njega, da hede zdaj, ko ga je Bog nekoliko obiskal, prvaško politiko opustil, kajti zagrišeno pravštvo je velika nekrščanska strast, je naravnost globoka krivica, ki jo poštenemu napredku dela in je takoreč preklenko sredstvo, s katerim hudi duh slaboumne ljudi moti in jih v greh zapeljuje, tako da potem pozabijo na Kristusov nauk, ki pravi: „Bratje ljubite se med seboj“ in da od samega prvaškega navdušenja ne zaražajo več za cerkev in božje reči. Slep in glich bi moral biti, kdor bi ne zapazil, kako kdo je naše javno življenje črež temelj resnice, pravice in poštenega zadržanja zadržnilo in se dan za dnevom pogreva v blato lažnosti, krivice in falotovskega obnašanja. In kdo je vsega tega kriv? Nobeden drugi kakor gizdavo prvaštvu, ki hoče pod žezлом brezvestnih hinavskih in oderuških glavačev onkraj Karavank naše ljudstvo ob vero, premoženje, dobro ime in nazadnje še ob pamet pripraviti. Kdor je že prvaški strasti vdan, (ali že zato, ker ima preslabo močganje, da bi spoznal, kako puhle, ljudskemu napredku in blagostanjtu naravnost nasprotno načrta našemu priprostemu ljudstvu vsiljena prvaška politika razvija, ali pa je tudi zato prvak, ker je vkljub svojemu boljšemu prepričanju ponosen, da sme kot izvoljen herold to novodobno prvaško lumperijo svojim narodnim bratom označiti in jo kot omotljivo „bulko“ v okviru domače občinske rastrosnosti), naj se obrne nazaj na pravo pot, na pot pametnega resničnega in ljudstvu prijažnega napredka. Ne bode mu nikdar žal, da se je spreobrnili in ko bode prišla enkrat zadnja ura, bode lahko z mirno vestjo zdihnil: „Mislim, da sem miroljubiv in pravijo živel in upam, da ostanem v blagem spomini mojih potomcev“. Zatoraj tudi tebi kot našemu soobčanju najgorkeje priporočujemo, da se prvaštvu odpoveš. Saj si gotovo v tvoji nevarni bolezni trden sklep storil se poboljšati. Ob času življenske nevarnosti želi vsak veden človek vse storjenje krivice poravnati. No, nai sicer ne vemo kakor kmetje tvoje veste tlačijo, ali to pa se nam ne zdi prav, da tvoja močna desna roka ni protečo pest onim političnim nadprvakom te-daj kazala, ko se je nekaj tujcev kot častne člane za lase v našo občino privleklo. Ko bi ti, vseh častni polni gospodi ob času občinskih volitev le doma ostali, bili bi mi še zadovoljni in bi ne tratili časa z stiskanjem po njihih grozno velikih zaslugah za našo občino. A to je

škoda, da se bodo ti iz vseh vetrov nabrali go-spoli najbrž točno ob napovedani volilni urki v prvaškem taboru znašli in tako v prvem razredu pomagali nbiti dosedanji vpliv napredne občinske intelligence. Vidiš, ti ljubi naš sobratec, ta pričakovani prvaški prekuc v naši občinski politiki je uzrok, da tebe in une „udomačeno“ tuje ne moremo tako počastiti in spoštovati, kakor bi se sicer v primernih razmerah spodobili. Nasprotno pa postaneš naš najdragoceniji ljubček in častitljivejši občinski bratec, ako nam ti to v dnu srca zabodenzo zlo odvzameš ali izdreti pomagaš. Ne misli nikrat, da to politično zlo samo dolične volilice zdabane, tudi pri volilcih družega in tretjega razreda se oglaša vedno močnejše sočutje za nedolžno podjavljene naprednjake v prvem razredu. Pomišli pa tudi, da tudi tvoji najoži pristati priznajo, da cela zadeva glede imenovanja omenjenih častnih članov ne stoji na podlagi vsestranske človeške dobrohotnosti in neovirajoče politične svobode. Konečno se zatrjujemo, da vsaka krivica na svetu po kratkih ali dolgih potih sama do pravice dospe, ako jo povzročitelj pravočasno ne poravnava. In stará resnica je, da viža krivica boljo ka-zensko palico tja, kamor je treba udariti. — Zategadelj naše veliko upanje: Pravaško hajdovska politika se bude na čudni način sama ukončala, a na občinskem obzoru začetvi potem sveta zarja potrebnega napredka in začeljene slovensko-nemške složnosti, ki prešine duševno temo prvaškega nadzadnjaštva in raztopi ledena ta sosedne zagrabenosti in ostndne razkolnosti.

Z Madbrosiče hujmaje. Vaesovenj praroč fajtej niemce mpa niem'so spraša a'r pa te-hud zehnzo vodo. Al' se pa za 'seft hantva, t'da jum pa niem'sa spraša 'oj po hval' bod'. Pr' Cinhle' mamoo trdo niem'so elmarco, Dremlu štontman' s' je pa tad ano niem'o za uv en'šen'at peštevor. Po' rajncas 't'dent' se naj rejj' v niemščo da' leto zahalij'. Al' pa an so-venj fantč se zbrarne ure nema v harjet', se pa 'oj na te bližnjejši niem'so da'le obrne, da jo jum v 'Clov'c' up'. Prvaška hospoda sama zv radi nem's marnnje, 'adr jej je trieba na tisan' ej počejnjet. Pa še doval fajn jum hre niem'sa beseda. Mi te odnac l'di mpa naš otroe' b' pa na smel' niem's marnvat mpa šribat? Prov maj test' starejši, o svoje otroče v niem'so živo v Brovlen' posilej, dab' se bol niem's naučl' a'r pa v luds' ūl' v Glijah, čir se morijo že rajsno o sprašo ekstra v hvavo ubijat. Saj bo našam otročam niem'sa spraša bol' h nuc' a'r pa vsa'a druga. Prov po šrift' sovenja spraša je pa za naš' raj čist' izbrizna, zato jo menj za-stompo a'r pa niem'so.

Sole. Sladke vince je bilo krivo, da sta Šimij in Honzi pri mizi zaspala; ko se Honzi zbudil, pravi k svojim tovarišem: „Slabi časi kaj ne, špletina ni, leto gre h kraju, volitve so pred durnimi in voliti bomo morali novega župana. Jaz bi sam se rad bil neki let Bürgermeister, ali veš, ker nisem nideč, vrgunata tudi drugemu to čast“. Šimij odgovori: „Pray inaa, savno to me skribi katerega bodoemo izvolili, biti mora človek brez pameti, drugaci mojo štimo ne dobijo. Jaz bi sam srčno rad bil župan in če bi bilo potreba si dam sam sebi štimo. Pomišli enkrat kaj smo mi zadnji župani za občino koristnega storili. Nobeden od nas ni znal kaj družega kakor svoje inne pisati. Več tudi ni potreba, zakaj pa plačamo hujnje-krasaterja, in če ta tudi nič ne zna potem letimo k Ivanu. Zadnji čas smo ga precej porabili, ker je naš krosater strašno neu-men, še za to ni, da bi nam nekateri otroke iz nemške šole nalovali, če ravno tako pete brusili je strah. Poglej sičto sem prišel iz gorova: hotel sem tebi povedati kaj smo zadnji župani za občino storili. Užink si je zidal hlev, Mlienček je zapaval prazn in nam naredil precej dolga, Maži je buval „salon“, jaz sem naredil precej turbin, ti si zidal čegljiče, naredili smo te za burgermajstra, ker si teda z nožem tako ranil in nisi mogel več pri šnartirji delati. Kaj hočeš še več, vsi smo delali za se, za druge nič. Ja, ja Honzi, jaz sem moral glavico na pravem mestu imeti od same neumnosti, hočem reči modrosti so mi lassi popadli, zadnjič sem še dobil od vlade 80 kron penzionza za moje izvrstno delo. Če si ko malo pravičen, moraš videti da bi jaz bil boljši župan, če me izvolute bomo tako streljali s ka-nonam, kakor na dan Cirila in Metoda. Če vam

pa nisem všeč, tedaj pa izvolimo družega, ki je bolj neumen, kakor sici spodobi za selskega župana. Držimo vsi vklip, naredimo trdno zvezzo in videl bodiš, nobena moč nas ne bo mogla ločiti. Zdaj pa grem spat Honzi, saj več da bo kmalu solnce prihajalo in za me je že sitno, ker me ljudje nikoli ne prej, kakor zjutraj vi-dijo domu romati“.

Prevalje. Prigodilo se je, da je grgliči seladon, ki ga dekle ni hotelo vsliti in njegovi poželjivoči ustrezli. Jo klofutal in se ji gotovo mislil na tak surov način prikupiti: kaplanček Štritor, dober prijatelj posilnega ljubljenskega, katerega dekle tudi menda ni hotelo vsliti in njegov poželjivoči vstrelj, je pa hujškal: „le jo, le jo!“ Seve, navada je železna srca, farmina družega opravila, on tedaj hujška in hujška. Ta prigodek se je priklopil ob dveh po polnoči v pošteni hiši, kjer je že vse spalo in reva natakarica bila sama zoper dva človeka, katerih se je sicer čvrsto obranila s tem, da je kreko nazaj klofutala seladona in ju na vrh še zunaj polivala s čisto vodo, ker znotraj sta menda imela že zadost druge tekocene. Tako se je junaško dekle obranilo dveh neotesanih gospodov, da sta zbeževala pred njo mokra kakor dva kodrasta psa. Dekle je že v jutru zapustila službo, češ, da noče več služiti v hiši, kamor zahajajo tako prijetni gosti. Bolj bi bilo, ko bi hujška zapustil Prevale, saj itak tak ponocnjak nimajo pravice sv. maše brati in njegovih krščanskih naukov vsled takih prigodkov itak ne bo nikdo več rad poslušal.

Otroka ubilo. Pri Grafensteinu je podiral neki posestnik drevo. To pa je padlo tako ne-srečno na nekega otroka, da je bilo isto takoj metvo.

Sovražnica bankovcev. V Ebensteinu so videli neko žensko, ki je popivala in se tem zabaivala, da je papirnat denar v ruhe kose traga. Najprve so mislili, da je tatica. Ali kmalu so videli, da je nesrečnica blazna. Zamašila je tudi vinsko steklenico z barkovci. Nesrečnico so oddali v bolničnico.

Po svetu.

Veliki potres se je zgrodil, kakor smo že poročali, v Beludžistanu. Poročila pravijo, da je prišlo 126 oseb ob življenje, 158 pa jih je bilo težko ranjenih.

Tat. V Szalfeldnu je poneveril blagajnik Talmoser 60.000 K cerkvenega denarja. K sodniji je šel sam.

Kako se ubranimo podgan.

Splošno se ljudje pritožujejo o velikem razmnoževanju podgan in o škodi, ki jo delajo, zaradi česar se nam zdi primerno času in potrebu, da opozorimo širše krog, pred vsem pa kmetovalec na to stvar.

Ne glede na ostundnost teh živali zremo v njih tudi razlikovalcev načeljivih človeških in živinskih bolezni. To je tem boj nevarno, ker lahko dobre svetje tribile, če jedo tribile podgane ali pa, če se jih v piču pomebla blato od tribilev podgan, kar se zelo lahko in zelo pogosto zgodi.

Podgane delajo veliko škodo na poslopijo in gospodarskih uredbah, poškodujejo in onesnažujejo vse prostore in vse stvari, da katerih lahko pridejo, vnesajo vedno živino, spravljajo v nevarnost in skoraj onemogočujejo pravilno in umno perutninarnstvo ter delajo tako veliko sitnobo in škodo v vsem gospodarstvu.

Torej je nujoč potrebno, da jih po možnosti končujemo in zatiramo in v tem namen priporočamo v naslednjem par primerih in izkušenih sredstev.

Podgane preganjanje pred vsem s tem, da jim odzvamemo vsa zavetelja in skrivenišča, da zapremo kanale z zelenimi mrežami. Nadaljnja sredstva so, razen porabe različnih stuprov tudi zalivanje podganih luknenj z vodo ali degtoni (terom), vphavanje izvejnjega ali formalinskega dima v luknje z mehom, nadalje polaganje z živilnim ogljicem napolnjenih volnenih cap v luknje, pri čemer se razširi po vseh zaveteljih in prelene podgane. Izmed drugih sredstev, ki služijo za pokončevanje podgan, bo zelo dobro tudi če nastavimo podganjam previdno male kosce pograže, narejene iz 250 gr. dobro zdrzhjene zelenje morske debule, 400 gr. krompirjeve moke, 70 gr. plenične moke in prejšnjem delom repidinega olja. Večkrat se rabi tudi melanica in korunje moke, stolčenega sladkorja in mowca (gipsa). Če se podgane te melanice naje, se li mavec v řelodcu strdi in potem podgana zaradi tega pogine. Že uspešno sledi proti podganam je nadalje „Ratin“ — poseben povzročevalc bolzeni ki ima to prednost, da škoduje le podganjam in mišim. Prusko ministerstvo za poljedelstvo ga priporoča domenam in logarstvom; dobiva se v Berlinu, Unter den Linden 57/58.

Nazadnje še za smemo pozabiti, da so ostroduhi in za lovjenje podgan pripraviti psi, ki se viali vedno

preganjajo in vznešenijo, za preganjanje in zatiranje te gnusne težo porabni.

Da se rešimo podgan, ki so večkrat zelo sitne in nadležne, ne zadostuje, da rabimo samo eno sredstvo, večkrat je potrebno, da poskusimo par sredstev zaporedoma, dokler ne zadenemo najboljšega in najprimernejšega.

•Gosp. Glasnik.

Naš izvoz živine in mesa.

Za našo domačo živinorejo je velike važnosti, da vemo vedno, kako je naša inostranska trgovina z živino, ker si lahko (sam) na podlagi teh podatkov ustvarimo sodbo o eventualni ceni za živino. Če velja to že za na-vadne čase, velja še tembolj za sedaj, ko se bodo sklepale trgovinske pogodbe z balkanskih državami, oziroma ko se bodo obnovile, ker zadevajo te pogodbe bolj ko kaj drugega našo živinorejo in sicer ne le z osirom na konkurenčno sposobnost teh pokrajin v tem oziru, ampak tudi z osirom na obliko, v kateri se bodo zgorje omjenjene pogodbe obnovile.

Po uradnih podatkih, ki jih imamo že prvo polletje 1909. o našem izvozu živine in mesa, posnetamo, da se je povzdignil pred vsem naš izvoz živine, dodim se mora reči, da je izvoz drobnice (ovac in svinji) naraščal. Goved je šlo 90.106 glav v vrednosti 33.2 milijonov krov v inostranstvo, to je enkrat toliko ko v prvi polovici leta 1908 in po vrednosti za 11.2 milijonov krov več. Skupno je znašal naš izvoz živine za klanje v času od januarje do junija: t. i. 111.982 glav v vrednosti 24.2 milijonov krov. Torej je bilo 97 milijonov K vč, dusi, da je bilo 20.049 glav manj. To navidevno nosprije se lahko razloži v zmanjšanega izvoza drobnice.

Izvoz mesa se je v tem času zviral za 1800 metrinskih stotov v vrednosti okrogih 300.000 K. Sledena tablica daje pregled o našem izvozu mesa in živine:

Izvoz mesa in živine od januarja do junija.

	Vrednost v krovah		Glav	Razsodek
	1908	1909		
Voli	15.879.000	18.066.750	26.807	30.849
Biki	1.176.730	1.194.761	2.062	2.064
Krave	5.229.200	4.480.650	7.716	10.918
Mlajša	1.456.110	8.344.080	5.358	48.394
Telci	171.106	269.920	1.764	2.989
Ovce	1.564.844	465.126	56.885	39.276
Koze	1.360	4.123	78	165
Jagnjeti	247.299	14.772	20.876	1.251
Swinge	456.769	206.497	11.547	3.866
Ključ živine	24.192.129	28.958.113	132.031	111.982
met. stoti:				
Mesa:	819.470	1.291.670	4.474	6.820
Prizpravljeni	1.196.450	1.978.580	6.417	5.778
Klobase	44.200	59.300	246	215
Mejni indeksi	2.062.180	2.350.017	11.156	12.917

Velik del časopisa se navaja pri zvilenem izvozu živine z najlepšim upom in vsebina vseh tosadevih notic gre na to, da se sedaj bližajo časi, ko bo zopet lahko napredovala naša živinoreja. S tem se hote obvidno dočeti nameen, da bi se bodočnost naših živinorejev pred raznim nevarnostmi, ki jim grozijo, usparila in bi se za stremljenja merkantilističnih krogov v trgovsko političnem oziru ustvarila svobodna pot.

Cel položaj pa nikakor ni tak, da bi se našim živinorejem omogodila potreba brezkrbošči; kajti po bližje prestranjanje in primerjanje zgore navedenih številk nam kaže, da je položaj naravnost nevaren. Sicer se je izvoz naše živine v Nemčijo povzdignil za okrog 1500 glav in v Švico za kakih 3000, kar kaže, da so se številke iste dobe prejšnjega leta nekako podvojile. Sledena tablica nas pouči natanko o tem:

Dežele	Goved	Svinje	Ovce	Število kosov	
				Goved	Svinje
Nemčija	40.452	281	1.386		
Švica	6.750	636	9.123		
Italija	42.550	2.866	834		
Belgia	—	—	3.120		
Francoska	—	—	8.498		

Dejstvo pa, da je naš izvoz v Nemčijo in Švico tako poskopljal našo naravnost žalostne razmire pri cesi naše živine; trgovski je bil ta izvoz omogočen samo s tem, ker so bile cene pri nas takoj niške, da se je lahko premagal visoka carina omenjenih držav. To dejstvo torej pa nikakor ne govori proti, ampak naravnost za žalosten položaj, v katerem se naša trgovina z živino ravno sedaj nahaja.

Še bolj jasno pa se nam pokale to dejstvo, če se ostremo na žalosten položaj našega izvoza mlade živine. Ta je poskopljal od približno 5000 glav na več kot 43.000 v prvem letosajočem polletje — to je za več kot 38.000 glav v vrednosti 9 milijonov proti 1 milijonu leta 1908. Poskopljal in največji del te živine je šel v Italijo, ki nam bo posnete zaradi naše najnovejše pogodbe glede živinskega prometa z njim delala s svojim uvozom stare živine še velike privilegije. Ker tvori malala živina temelj vsake živinoreje, kaže izvoz tako velike množine naše mlade živine na to, da naki živinoreja ne versujejo več v to, da bi se živinoreja še dalje izplačala in da so zaradi zaradi tega za vsako živinorejo tako zelo potrebljani živini prodajati.

V takem položaju pač ni treba posebnega pre-rolskega duha, če hočemo trdit, da gre v takih razmerah

Novo! Čitaj!
Pozor kmetice in dekleta!
Najnovejše in najboljše sredstvo za rast las in da lasje postanejo gasti in delgi, to je

Rastol št. II.

Odspranjuje prljaj na glavi in vseko kozeno bolezni. Deluje sigurno in ga mnogi zdravnik priporočajo. Cena franko za vsako poslo 1 lencik K 3.60. 2 lencik K 5.—. Poslušaj se po polnem povzetju ali če se potlige denar naprej. Prosim, da ne naročiš le pri meni pod naslovom:

Lekarna pri Sv. Trojici, Dolnji Miholjac št. 300
Slavonija. 687

Štiri tedne na poiskušnjo

in ogled razpošiljam svoja kolesa (bicikle) proti povzetju. Deli kolesa čudovito ceno in dobro. Cenik s slikami franko!

Franz DUŠEK, tovarna koles, Opočno Nr. 103
a. d. Středního Böhmen.

Ljudska kopelj mestnega kopališča v Ptiju.

Čas za kopanje: na delavnikih od 12. ure do 2. ure popoldne (blagajna je od 12. do 1 ure zaprtja); na nedeljah in praznikih od 11. do 12. ure opoldne.

1 kopelj z vročim zrakom, paro ali „branzebad“ z rjuhu K —60; postrežba K —10.

Meščanska parna žaga.

Na novem ljetnem trgu (Lendplatz) v Ptiju zraven klainic in plinarske hiče postavljena je nova parna žaga vsakemu v porabo.

Vsekemu se les hodi, itd. po zahtevi takoj razžaga. Vsakdo pa sme tudi sam oblati, vrtati in spahati i. t. d.

V najboljšem obratu stojec

mlin in pekarija

v včjem trgu in industrijskem kraju Koroške se pod ugodnimi pogoji za plačilo iz proste roke proda. Ponudbe pod: „Mühle und Bäckerei 1000“ na upravnštvo tega lista.

Vinogradniško posestvo v Halozah

z hišo, viničarskim in gospodarskim poslopjem, popolnoma arondirano, se takoj po ceni proda.

Več se izve pri upravnštvo „Stajera“.

Puške!
Lancaster od K 26—, flibert-puške od K 8.50, pištole od K 2, samokrei od 5—. Popravljanje po ceni.

Cenik s slikami franko.

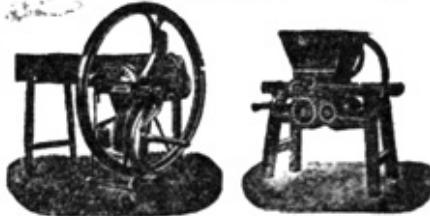
F. Dušek, Opočno
a. d. Středního Böhmen.

Veliko manufaktурно
trgovino

Johann Koss, Celje

Fabrika kmetiških in vinogradniških mašin

Jos. Dangl's nasled. v Gleisdorfu
(Štajersko)

priporoča najnovejše vitale mlatilne stroje, stroje za rezanje krme, šrot-mlinice, za rezanje repe, rebler za koruzo, sesalnice za gnojnico, trijerje, stroje za mah, grablje za mrvo, ročne grablje (Handschlepp- und Pferdeheurechen) za mrvo obrabati, stroj za košnjo trave in žitja, najnovejše gleisdorske sadne mline v kamenitih valjkih zaspane, hidravlične prese, prese za sadje in vino. (Orig. Oberdruck Differenzial Hebelpresswerke) patent „Duschscher“, dejavajte tekodine, se dobijo le pri meni. Angleške nože (Gussstahl), rezervne dele, prodaja mašin na das in garancijo. — Cenik zastonj in franko.

Najboljša pomemska razprodaja!

Ceno perje za postelj!

1 kg. svil Št. 3 K, boljših 2 K
40 h.; na pet boljših 2 K 80 h.; boljših
4 K; boljših mehkih 5 K 10 h.; 1 kg.
najfinjših, mehkih, Št. 3 K
6 K 40 h., 8 K; 1 kg. flausna (Das-
nen) streha 6 K, 7 K; boljša 10 K,
najfinjši prani 12 K. Ako se izame 6 K, potem franko.

Setove postelje

iz krepega, redatega, plavega, belega ali rumenega navlaka, 1 takret, 180 cm. dolg, 156 cm. širok, s 2 glavnima blazinama, vrsta 80 cm. dolga, 56 cm. široka, napolnjeno z novim, svim, trajnim in blaženim pojavom za postelje 16 K, pol-danes 20 K, danes 24 K; posamezni takreti 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; glavne blazine 8 K, 8 K 10, 4 K. Ne potuje po povetju od 12 K naprej franko. Izmenjava ali vrnitev franko dovoljena. Kar ne dovolja denar nazaj. S. Benesch, Deschenbachstr. 718, Höhnerwald. Cenik gratis in franko.

Varstveno marmo „Anker“
Liniment Caspici comp.

nedostoperljivo na

anker-pain-expeller

je marmi kot odprejajoča, izvratna in betinske odstranjujoče sredstvo pri prehladu itd. Deli se v vseh apotekah po 80 h, 1-60 in K 2—. Pri nakupu tega priljubljene domačega sredstva naj se paži na originalne sklepkite v sklopu z marmo varstveno znakom „Anker“, potem se deli pristno to sredstvo.

Dr. Richter-jeva apoteka „Zlati lev“
v Pragi, Václavské nám. 5 nov.
Razpoljila se vsak dan. 687

*Potniki v Ameriko
Kateri zelijo dobro, t-ji cen in
zusnežljivo potovati naj se obrnejo
Simona na Kinetzu
v Ljubljani Kolodvorskova ulica 20.
Makkaratova Pijaznika doje se brezplačno.*

Hranilnica (Sparkassa) vlad. državnega mesta Ptuj

Vstanovljena
leta

1862.

Češkornemu ra-
čunu št. 808051
pri c. kr. po-
tno-hranilničnem
uradu.

Mestni de-
narni zavod

Giro konto pri

podružnici avst.
ogersk. banke
v Gradcu.

Uradne ure
za poslovanje s
strankami ob de-
lavnih od
8 - 12 ur.

Občenje z
avst. ogersko
banko.

priporoča se glede vsa-
kega med hranilnične zadeve spada-
jočega posredovanja, istotako tudi za posredo-
vanje vsakoršnega posla z avst. ogersk. banko.

Strankam se med uradnimi urami rádovoljno in brezplačno
vsaka zadeva pojasni in po vsem vstreže.

Ravnateljstvo.

na kolodvorskem prostoru
na voglu (Stadt Wien)

priporočamo zaradi njene solidnosti in nizkih cen najtoplejše.

RAZGLAS.

Stajerski deželni zbor je sklenil, da v svetu temeljne izobrazbe viničarjev v ameriških urških kulturi in v prometu sadne-drevesne šole ter v nasadu sadosnikov in ravnjanju z njimi, tudi leta 1910 vprizori po en stalni viničarski tečaj in sicer na:

1. deželni sadarski in vinogradniški šoli v Mariboru;
2. deželni viničarski šoli v Salberbergu pri Leibnici;
3. deželni viničarski šoli v Ljutomeru;
4. deželni viničarski šoli v zgornji Radgoni;
5. deželni viničarski šoli v Skalcu pri Konjicah.

Ti tečaji pričnejo s 15. februarjem in končajo s 1. decembrom 1910.

Sprejme se:
v Mariboru 14
· Ljutomeru 12
· zgornji Radgoni 16
· Leibnici 24 in
· Skalcu pri Konjicah 12

sinov posestnikov in viničarjev.

Leto dobijo na imenovanih zavodih prostost stanovanje, polno hrano in poleg tega mesečne plače po 8 krov.

Izobrazba na teh tečajih je v prvi vrsti praktična in le v toliko tudi teoretična, v kolikor je to za predstavljence in učiteljevinje viničarje neobhodno potrebno.

Po končanem tečaju se izroči vsakemu udeležencu spričevalo o dejstvju porabljivosti.

Da se v enem teh tečajev sprejmejo, predložiti imajo dotočniki svoje prošnje, ki jih si treba kolektivati, do najkasneje 10. januarja 1910 pri deželnem odboru.

V tej prečni je izrecno povedati, v katero preje omenjenih viničarskih šol želi prosilec vstopiti; proslojam je še dodati:

1. dokazilo o končanem 16. letu življenja;
2. pravnostno spričevalo, katerega mora župnijski urad potrditi;
3. zdravniško spričevalo, da prosilec ne trpi na kakšni nadeležnosti bolezni;
4. odpustnica iz ljudske šole.

Pri vstopu se morajo prosilci zavezati, da bodojo od 15. februarja do 1. decembra 1910 nepretrgano pri tečaju ostali in da se bodojo vsem izobraženja tikočih se določil deželnih strokovnih organov pokorili.

Gradec, 12. oktobra 1909.

Od štajerskega deželnega odbora:
Edmund grof Attems m. p.

Ženitna ponudba

Trgovca s krasnim posestvom in veliko dobro idočo trgovino, išče za soproga gospodičino, katera ima k trgovini veselje in primore od 10.000 K premoženja naprej. Samo resnične ponudbe naj se pošlejo pod šifro „Angenehmes Heim“ na upravnštvo „Stajerca“. 609

Čevlje!

Priporoča svojo veliko zalogu vsakovrstnih obuvil, kakor moških, ženskih in otroških čevljiv domačega in tovarniškega dela po vsakovrstni cen. Vse to se dobi in kupi pri gospodu Ivanu Bernu, Gospodska ulica št. 6 v Celju. 623

Franz Schönlieb ♦♦♦
tevarna s puškami, Boravje na Koroškem
priporoča

svoje čudežno dobro puške za šrot z od K 25— naprej. Čevljajoče Lancastre, Alians+ vrtenjem Uradna šajba za strele z rakov daleč Flinte (Büchsenfeuer) od K 58— naprej. Vsi popravki (Umschärfungen itd.) zelo po cene. Izstreljene puške za kroglo z velikim kalibrom napravim na 9.3 mm in 8.1 ekspres za K 17— naprej. Novi, veliki, bogato ilustrirani cenik zastonj. 646

===== Gostilničarji! =====
Kaj je Anglež?

Anglež je uvrstil sladki liker, zdrav za telo in zdrav za dušo. Dobri se v zalogi pije Reisinghaus v Radgoni po celo nizki ceni od 25 litrov naprej. Rad podljudi tudi mustre na postus brezplačno, da se lahko vklado preprina. Naslov (adresu) 661

M. STERMANN v Radgoni, Radkersburg.

Brata Slawitsch

v Ptaju 106
priporočata izvrstne šivalne stroje (Nahmaschinen) po sledoči cen:

Singer A	70 K — h
Singer Medium 90	—
Singer Titania 120	—
Ringschiffchen	140
Ringschiffchen za krojače	180
Minerva A	100
Minerva C za krojače in devlarje	160
Howe C za krojače in devlarje	90
Cylinder Elastik za devlarje	180
Deli (Bestandteile) za vsakovrstne stroje. Najnovejše cene so nižje, kakor povsod in se po pogodbini plačuje tudi lahko na obroke (rate). Cenik brezplačno.	

===== L. F. Slawitsch & Heller (na Ferschovem) trgovina z manufakturnim blagom v Ptaju. 670

Priporočamo za jesenski in zimski čas svojo veliko zalogu vsakovrstnega blaga po najnižji ceni. Za moške modni štof, loden, cajz za hlače; za ženske volneni štof, tuba za dame, loden, vsakovrstni plavi, beli in barvani barhant, šivane odeje, koene, volnene koce za hišno rabo.

Nadalje obilno zalogu židanih, štrikanih, volnenih in suknjenih robcev.

Farbarski in fabriški druk, vsakovrstno platno za srajce in rjahe, bele in barvane mizne prti, vsakovrstne tepihe, usnjati tuh (Ledertuch), dežnike in še mnogo drugega blaga. Za gostje kranceljne in šopke.

Za mlinarje vsakovrstne volnene in židane pajtelne;

tudi šivane odeje za postelje od 5 krov naprej, koene od 2 krov naprej.

Cena nizka, postrežba zanesljiva, blago

dobre.

Kdor pri nas enkrat kupi, nam ostane rad zvest odjemalec.

Budičnica s stolpovim zvonjem in šlagverkom

la. kvaliteta, 8 steklo na pol in cevi ure, tudi z glasom stolpovim zvonjenjem, cifernica z stekla, polirana Oktoglo okvirje, 20 cm visok sredno K 6— s svito cifernico K 6-10 3 leta garancija izmenjanja ali denar nazaj! Poštevajte.

MAX BÖHNE

DUNAJ

IV. Margaretenstraße 41 27.27 urar, sodni, zapisi, censilje, Ustanovljena 1840.

Zahvalejte moj veliki cenik z 5000 podobami, katerega se vsekrum zaščituj in franko pošlje, brez da bi se ga v kupljenje silalo.

Odstrani bolečine, ohladi, osveži, okrepe in desinficira

Chapójevo dobro dišeče rastlinsko-esenčno

Frantz-žganje

najboljše vseh domačih sredstev!

Edino občinstvo je poklicano, voditi o kalcinem domačem sredstvu; ravno zato ne smatram potrebnim, da bi priporočal Chapójevo rastlinsko-esenčno Franz-žganje, temveč objavimo raje pismo občinstva; ta pisma povejte vse, kar je potrebno in kar hoče Štefan vedeti.

Štefanovi gospod!

Pozitano rastlinsko-esenčno Franz-žganje rabila je moja tona pri krilih v Štefanu in posamežu apetita z najboljšim učinkom.

Ester (Slavonija) Gottfried Štefka, vrtnar.

Gospoda Chapó
Bečica (Južno Ogrsko).

Nekaj prijetjal mi je dal par steklenic Franza-žganja, so moje nervne bolezni v glavi zelo pomele. — Rabim naprej.

Z večletanjem S. Bogša, Jozefinikova 9.
Budapest (Klobuk)

Gospoda Job. pl. Chapó, apotekar v Bečici (Južno Ogrsko).

Minato let sem trepal na rezalniške bolezni in sicer tako, da sem morala v posledici ostati. Odškar rabim Vaše domače sredstvo rastlinsko-esenčno Franz-žganje so bolezni izginile in potem ne se popolnoma dobro. Zahvaljujem — Vana dobro: vsemoguč naj bi Vam poplačal.

Johann Böhm, Budapest (Klobuk)

Zgorajnje pismo se razvija v originalih in jih vedno lahko razskoči pregleda. Obenem prosim vsekogar, ki je Chapójevo rastlinsko-esenčno Franz-žganje rabil ali ga se rabil, da naj o vplivu tega domačega sredstva poroča. Za takša pisma ne plačam nič; zato naj le tisti pišejo, ki hočejo iz raziskovalnega središča koristiti.

Ne kapi pomerkov, če se jih se tako lepo posluži, temveč edino Chapójevo dobro dišeče rastlinsko-esenčno Franz-žganje narci pri izdelovanju Job. pl. Chapó, apotekar, Bečica (Južno Ogrsko).

S poslu se najmanj 6 malil, 2 srednjih ali 1 veliki steklenice za 3 krusne posilje; kjer vam je 12 malil ali 6 srednjih ali 2 veliki, dolj jih za 5 krov.

Hranilno in posojilno društvo v Celju

reg. zadr. z neom. zav.

CELJE,

V velikem poslopiju nemške šparkase nasproti kolodvoru

prevzame

hranilne vloge proti 4½%

dnevno obrestovanje (od dneva vložbe do dneva dvignjenja). Rentni davek plača zavod.

Dovoli kredit i. s.: hipotekarni kredit po 5½%, kredit z jamstvom proti menicam ali dolžemu listu po 6%, kontokorent-kredit po 6%.

Prodajalništvo.

Industrijski in delovni urednički Karl Linhart.

Tiskal: W. Blanke v Ptaju.